

Nr 300.

Av herr **Anderson, Axel Ivar**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmänna barnbidrag, m. m.*

I prop. nr 220 föreslår Kungl. Maj:t införandet av ett system för allmänna barnbidrag med 260 kronor för varje barn. En reform i avsikt att lätta barnkostnaderna för familjerna med kontanta bidrag har länge framstått såsom en av de angelägnaste uppgifterna. I synnerhet har det ansetts rimligt, att i främsta rummet de familjer bli föremål för hjälp, vilka icke ha så stora inkomster, att de skattefria avdragen vid beskattningen kunna fullt utnyttjas. Jag hyser uppfattningen, att en reform i sådant syfte hör till dem som snarast böra lösas när man med stöd av tillräcklig utredning och med hänsyn till det ekonomiska läget har möjlighet därtill. Föreliggande fråga får anses äga prioritet framför andra socialpolitiska spørsmål.

Mot det nu föreliggande förslaget ha rests mycket vägande invändningar vid remissbehandlingen. En av dem riktar sig mot sammankopplandet av frågan om barnbidrag med frågan om skattefria barnavdrag. Jag instämmer till fullo i de synpunkter, som i detta hänseende understrukits i kritiken. När det nu gäller att skapa en lättnad för de familjer som ha så låga inkomster, att de icke kunna fullt utnyttja det skattefria barnavdraget, och att således vidtaga en socialpolitisk åtgärd för dem som verkligen äro i behov därav, får detta icke medföra, att skattebördorna ökas för andra barnfamiljer antingen så att de föreslagna barnbidragen helt eller delvis förlora sitt värde för dem eller i vissa fall t. o. m. så att deras behållna inkomster efter betald skatt rent av bli mindre än förut, trots barnbidraget. Det går inte att komma ifrån, att, såsom regeringens nu framlagda skatteförslag och barnbidragsförslag äro konstruerade, följderna för barnfamiljernas del skulle bli, att de själva finge betala kostnaderna för en reform, som i stället borde gå ut på att på andra kategorier fördela en del av utgifterna för barnen. I själva verket har man således i förslaget förlorat den befolkningspolitiska linje, som hittills legat till grund för diskussionen, och i stället följt en fördelningspolitisk linje, vilken syftar till att verkställa en inkomstutjämnning mellan barnfamiljer i olika inkomstlägen.

Det har naturligtvis stött på stora svårigheter att finna ett riktigt mått för det bidrag, som lämpligen bör utgå. Befolkningsutredningen stannade för att föreslå ett bidrag av 200 kronor, och detta belopp låg sedan till

grund för de finanspolitiska övervägandena i prop. 222 till 1946 års riksdag samt uttalanden i den offentliga debatten. Nu har statsrådet och chefen för socialdepartementet plötsligt höjt beloppet till 260 kronor. Det är lätt att se anledningen därtill. Åtgärden har vidtagits för att något mera begränsa skatte- och bidragsförslagens ekonomiskt sett ogynnsamma verkningar till ett mindre medborgarskikt än enligt befolkningsutredningens förslag. I själva verket innebär detta på sätt och vis ett medgivande, att kritiken varit befogad, men man har inte dragit de *principiella* konsekvenserna, vilka hade bort gå ut på att de nuvarande barnavdragen bibehölles, och att sedan barnbidragen till beloppen fixerades på ett sådant sätt, att de komme sådana familjer till godo som behöva dem.

Vidare vill jag i detta sammanhang framhålla, att förslaget tyvärr icke bygger på någon tillfyllestgörande utredning av frågan, huru stora bidrag barnfamiljerna redan nu erhålla på olika sätt genom samhällets sociala verksamhet. Det enda som kan konstateras är, att vi undan för undan byggt ut denna genom den ena reformen efter den andra och att man nu är beredd att fortsätta på denna väg genom nya åtgärder. Proposition har framlagts i fråga om bostadspolitiken, och man diskuterar tydligen också olika slag av subventioner m. m. Sedan lång tid tillbaka har emellertid från olika håll yrkats, att en samordning av olika hjälpformer borde ske, för att dessa på ett ändamålsenligt sätt skulle kunna fogas in i ramen för våra finansiella möjligheter, men dessa påpekanden ha icke lett till några som helst resultat. Beträffande familjepolitiken stå vi därför i den situationen, att vi icke kunna få något begrepp om huru stora de kontanta barnbidragen böra vara för att tillsammans med andra hjälpåtgärder ge ett riktigt avvägt stöd i de enskilda fallen.

Såsom härovan anförts finner jag frågan om kontanta barnbidrag vara en av de socialpolitiska uppgifter, som bör tillerkännas prioritet i förhållande till andra reformer. Men jag anser icke, att det nu föreliggande förslaget utan vidare kan läggas till grund för beslut i ärendet. Den sakkunniga kritiken mot väsentliga delar därav har varit alltför överväldigande för att kunna negligeras. Naturligtvis skulle det låta sig göra att nu åstadkomma ett provisorium och sedan låta med det statliga ställningstagandet anstå i avvaktan på fortsatt utredning. Emellertid kan jag inte underlåta att även i detta sammanhang framföra de allmänna ekonomiska synpunkter, som jag tillåtit mig understryka i en annan denna dag avgiven motion i anledning av proposition nr 212 med förslag till ändring i kommunalskattelagen och till vilka jag här får hänvisa. Det ekonomiska läget i vårt land är nu sådant, att den största återhållsamhet måste iakttagas beträffande statens utgifter. Uteslutet är icke att inflationen kan taga sådan fart och få sådana verkningar för stora folkgrupper, och icke minst för barnfamiljerna, att kraftåtgärder måste vidtagas från det allmännas sida för att bringa hjälp efter helt andra synpunkter och riktlinjer än dem som legat till grund för

det nu föreliggande schablonmässigt uppbyggda förslaget. Även detta ger anledning att just nu ställa sig avvaktande och se hur den närmaste ekonomiska utvecklingen kommer att gestalta sig.

På grund av vad sålunda anförts får jag anhålla,

att riksdagen måtte avslå prop. nr 220 och i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ny och allsidig utredning rörande frågan om effektiva stödåtgärder för barnfamiljerna.

Stockholm den 10 maj 1947.

Ivar Anderson.
